

är ej heller användbart, emedan det dermed förknippade vilkor, att han i häradet eller staden vistas, af emigranten blifvit tillintetgjordt.

Jag får i anledning häraf vördsamt föreslå följande tillägg dels i sistnämnda lagparagraf:

»Är den, som stämmas skall, ur riket faren, eller är ej veterligt, hvar han inom riket sig uppehåller, varde stämningen, sedan han i sitt hemvist sökt blifvit, anslagen å rättens dörr och i allmänna tidningarne tre gånger kungjord.»

dels i 11 kapitlet 4 § Rättegångs-balken:

»Om stämning å den, som är ur riket faren, eller ej veterligt är, hvar han inom riket sig uppehåller, förfares såsom sägs i 7 § af detta kapitel.»

dels ock i 18 kapitlet 1 § Ärfda-balken:

efter orden »arfvingarne tillställas skall», på sätt som om stämning sägs i 11 kapitlet 7 § Rättegångs-balken.

Om remiss häraf till Lag-Utskottet anhåller jag; och torde Utskottet, enär stor fara i dröjsmålet är för handen, taga denna motion under behandling, så fort tiden det medgifver.

Stockholm i Januari 1870.

Sven Andreasson,
från Elfsborgs län.

N:o 78.

Herr R. Ehrenborg: *Om understöd af statsmedel åt det bolag, som kan varda bildadt för byggande af en jernväg från Frövi till Falun.*

Redan år 1865 fastställdes af Kongl. Maj:t bolagsreglor för en jernvägsanläggning mellan Frövi och Falun, ehuru något bolag icke under derpå följande åren kommit till stånd i brist på medel inom orterna och i saknad af den garanti från Svenska Statens sida, hvarförutan utländska kapitaler ej varit att påräkna. Vid hvar

och en af de sednaste fyra riksdagarne har begärdt statsunderstöd afslagits, men tillika denna jernvägsfråga af Stats-Utskotten, Riks-Stånden och Kamrarne på det amplaste vitsordats såsom varande af den största vigt för Sveriges industriela utveckling och ekonomiska välstånd. 1869 års Riksdag aflät, såsom för alla är bekant, till Kongl. Maj:t en underdånig skrifvelse, med anhållan att Kongl. Maj:t måtte pröfva, dels hvilka jernvägsanläggningar må anses för utveckling af landets industri mest af behovet påkallade under den närmaste tiden af 12 till 15 år, samt den ungefärliga kostnad, hvar till deras anläggning kan antagas uppgå, dels lämpligaste sättet att befordra deras utförande genom ett eller flera enskilda bolag, vare sig genom direkt anslag till belopp af högst $\frac{1}{4}$:del af anläggningskostnaden eller på annat sätt, samt att Kongl. Maj:t derefter behagade till nästkommande (d. v. s. nu innevarande) Riksdag aflåta nådig framställning i ämnet; och Riksdagen satte i denna sin skrifvelse just ifrågasvarande bana i första rummet. Ytterligare har sedan dess förekommit, att Kongl. Maj:t uppå skedd ansökning meddelat på vissa vilkor nådigt tillstånd åt enskilde män att anlägga jernväg mellan Frövi och Ludvika, utgörande något mer än den södra hälften af Frövi—Falu-banan. Under sådant förhållande kan man hafva skäl ifrågasätta huruvida en representant lämpligen bör i motionsväg framhålla detta ärende, som nu kan anses vara på god väg att, utan behof af någon motion, äntligen vinna en lycklig lösning; och en sådan anmärkning kan så mycket mer synas befogad, som man icke förrän den 1 instundande April kan ega full förvisning om huruvida koncessionärerne komma att fullgöra det dem inom nämnda tid åliggande första vilkor, och man ej heller har bestämd anledning betvifla att, derest den lemnade koncessionen förverkas, Kongl. Maj:t kommer att under denna riksdags sednare del göra hos Representationen en famställning till Frövi—Falu-banans fördel. Men då koncessionärernes afsigt att utan statsbidrag utföra jernvägsanläggningen grundat sig på det antagande, att befolkningen inom orterna skulle på förhand förbinda sig till betydliga afgifter, samt de i sådant syfte framställda fordringar visserligen flerstädes bifallits, men dock på ett och annat håll afslagits, så har man redan någon anledning betvifla, att koncessionen kommer att fullföljas; och då det derjemte är möjligt, att den framställning, hvilken i sådan händelse är att från Kongl. Maj:t förvänta, icke hinner att till innevarande riksdag afgifvas, så måste representanten bestämma sig med afseende på vidden af den skada, som genom frågans möjliga undanskjutande under ännu ett år kan för näringarne och för Staten uppstå; och denna skada vore, med afseende på Frövi—Falu-banans uppgift, utan tvifvel icke ringa. Landets andra modernäring, som nästan helt och hållet saknar direkta understöd af Staten, har under årtionden blott ropat efter lättade kommunikationer, och ett enda års längre dröjsmål än nödvändigt är kan för bergsbruket i våra inom Frövi—Falu-banans område belägna malmrikaste bergslager hafva betänkliga följder, innan hjälpen hinner komma. Här är dock icke fråga blott om Statens skyldighet mot bergsbruket, jemte de fördelar som denna bana tillskyndar äfven vår första modernäring, utan Staten är ock sjelf i dess helhet af denna kommunikation i högsta grad intresserad. Med detsamma som

bergsbruket blir hjälpt genom jernvägen, så bringas ock i dessa orter massor af malm från outtömliga och eljest ouppfordrade fält i förening med massor af kol från vidsträckta, eljest värdelösa, vanvårdade skogstrakter; och den produktion, som deraf uppkallas, skall icke blott tillskynda en betydligt ökad nettobehållning åt Statens jernvägstrafik, utan ock, såsom ofta blifvit visadt, blifva genom exporten en källa till ökad nationalvälmåga. Hvarje års uppskof med understödandet af detta jernvägsförslag blir sålunda en nationalförlust, penninge-konjunkturerna må för Staten vara än så ofördelaktiga; och detta är orsaken hvarför jag, ej mindre i det allmännas än i bergsbrukets intresse, heldre riskerar att onödigtvis hafva uppträdt, än jag genom tystnad under motionstiden skulle föranleda möjligheten af att vid en riksdag, der jemförelsevis mindre viktiga jernvägsförslag kunna komma att behandlas, den fråga skulle förbigås, hvilken, såsom afseende att åt vårt betryckta land bringa till produktivitet dess stora, men hittills döda rikedomar, bör i första rummet befrämjas.

Att den ifrågavarande banans viktiga uppgift i någon mån förfelas genom dess inskränkning till blott den sydligare delen, och att derföre understödet bör af Representationen helst lemnas till Frövi—Falubanan i dess helhet, har vid föregående riksdagar tillräckligt framhållits. Med hänvisning till hvad som då blifvit i ena och andra hänseendet till Frövi—Falubanans fördel framställt, samt med afseende på de mera kännbara olägenheter, som äro förenade med att på en gång tillskjuta ett större kapital, får jag härigenom reservationsvis eller under förutsättning att det vilkor af en inom den 1 instundande April skeende penningedeposition, hvilket af Kongl. Maj:t blifvit vid den för Frövi—Ludvika-jernvägen beviljade koncession fästadt, icke kommer att fullgöras, vördsammast framställa, ehuru med någon nedsättning, samma förslag, för hvilket vid sistlidna riksdag $\frac{2}{3}$ delar af Andra Kammarens då närvarande ledamöter afgåfvo sina röster, nemligen:

att Riksdagen måtte bemyndiga Kongl. Maj:t att med enskildt bolag, som åtager sig att på egen bekostnad, enligt af Kongl. Maj:t godkänd plan, anlägga och allt framgent trafikera en jernväg från Frövi till Falun med grenbana till Insjön (eller ock grenbana till Båtstad jemte kanalisering af Dalelfven derifrån till Siljan), träffa det aftal, att bolaget, under tjugo år från den tid då berörda bana är färdig och öppnad för rörelsen, eger att af statsmedel uppbära ett konstant årligt understöd, motsvarande 2 procent å den summa, hvartill Kongl. Maj:t anser anläggningskostnaden kunna skäligen beräknas, dock med vilkor att sistnämnda summa ej af Kongl. Maj:t bestämmes till högre belopp än 16,000,000 R:dr, eller att det årliga bidraget ej må utgå med mera än 320,000 Riksdaler.

Skulle åter Riksdagen finna fördelaktigare att för Frövi—Falu-banan anslå ett visst kapitalbelopp att för en gång utgå, så får jag, under enahanda förutsättning som för mitt nyss anförda förslag legat till grund, hemställa:

att i stället för de föreslagna årliga bidragen en mot desamma ungefärligen svarande summa må anvisas att åt det för ifrågasvarande jernvägsanläggning sig bildande bolag utbetalas, sedan banan blifvit färdigbyggd och för trafik öppnad.

Om remiss anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1870.

Rich. Ehrenborg.

N:o 79.

Af Herr J. E. Ericsson: Om förbud mot partihandel med brännvin på landet utan Konungens Befallningshafvandes tillstånd.

Sålänge hvarje kommun i landet har sig ålagdt att försörja sina fattiga, bör den hafva rättighet vidtaga sådana mått och steg, som den anser kunna i någon mån förekomma eller minska fattigdomen. Sorgligt nog har det i den ort, hvares representant jag är, visat sig, att bland orsakerna till fattigdomen är den fria partihandeln med starka drycker, med åtföljande olofligt krögeri, bland de större. Detta onda, som genom polisen å landsbygden ej kan förekommas, skulle, enligt min tanke, botas, om konsekvent hvarje kommun hade lika rätt att yttra sig, så hvad parti- som minuthandeln angår. Härigenom hade hvarje kommun för sig öppet välja hvad den ansåg för sig nyttigast vara, och intrång ej gjordes på någons frihet. Skulle ett så stort steg ej på en gång böra tagas, så borde åtminstone ifrågasvarande förbud göras hvad dylik försäljning i öppen salubod å landet beträffar. Den fria landthandeln urartar på många ställen till handel af starka drycker, då krogar deromkring uppstå som svampar ur dertill tjenlig jordmån. Mången till fattigdomen bragt har sagt mig: »att de som hafva makten i händer hålla oss starka drycker till handa för att genom vårt utarmande blifva än mäktigare, och sedan klaga de öfver det, som är deras eget verk, då vi blifva kommunen till tunga.» Bland tjenareklassen har jag träffat dem, som sagt sig vara villiga afstå flera procent af sin lön till betäckande af den minsk-